

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 10.IX 1964.

Vijeće: Zvone Rihtman, Gabro Bađovinac, prof.dr Vladislav Brajković

Stojnice - Lučki skladištar - Lučki skladištar koji s primaocem sklopi ugovor o iskrcaju robe mora ispuniti normu iskrcaja prema ugovoru s primaocem, ili ako to nije ugovoreno, onda prema lučkim običajima - Za odnos između skladištara i primaoca u pogledu norme iskrcaja nisu odlučne klauzule ugovora o prijevozu u koliko na njih skladištar nije pristao - Ako normu ne može ispuniti u redovnom radnom vremenu, mora raditi na svoj trošak prekovremeno - O potrebi prekovremenog rada nije dužan upozoriti svoga suugovarača

Tužitelj je primalac koji je s lučkim skladištarom sklopio ugovor o iskrcaju robe iz broda. Budući da je brod pao u prekostojnice, tužitelj je brodaru isplatio naknadu i tuži skladištara, smatrajući ga krivim za nastalu dangubu broda. Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu, smatrajući skladištara krivim što nije o potrebi prekovremenog rada obavijestio tužitelja. Tuženik, naime, navodi da su prilike u luci bile takove da se iskrcaj na vrijeme nije mogao obaviti bez prekovremenog rada.

Protiv ove presude tuženik se žali. Drugostepeni sud je ukinuo presudu prvostepenog suda i stvar vratio na ponovno raspravljanje s ovim obrazloženjem:

U ovom sporu radi se o naknadi ugovorne štete koja je nastala zbog toga što je tuženik sa zakasnjenjem iskrcao teret, koji je za tužitelja stigao brodom "Kurila". Tužitelj koji se nalazi u ugovornom odnosu s brodarom, komu je platio prekostojnice, zahtijeva naknadu od tuženika s kojim se također nalazi u ugovornom odnosu nastalom tuženikovim prihvatom da za tužitelja izvrši iskrcaj tereta.

Radi se dakle o dva različita pravna odnosa. I po osnovi jednoga i po osnovi drugoga može doći do obveze za naknadu prekostojnice, ali ta obaveza ne mora biti za oba pravna odnosa jednaka, jer za visinu prekostojnica i način njihova obračuna mogu doći do primjene odgovarajuće ugovorne klauzule ako su ih stranke zaključile, ili lučke uzance /norme/ ako ugovornih uglava nema.

Već odatle slijedi da obračun prekostojnica, što ga je tužitelj sastavio s brodarom i njemu isplatio, ne mora u svakom slučaju - i pod pretpostavkom da je odgovoran što je

do prekostojnica došlo - predstavljati obvezu za tuženika. Pod pretpostavkom da je obračun prekostojnica inače uredan, on bi mogao obvezivati tuženika samo onda ako su mu u času kad je prihvatio iskrcaj tereta s broda bile poznate ugovorne odredbe o prekostojnicama i ako je na njih pristao. U protivnom slučaju, tj. ako prekostojnice nisu bile ugovorene, odnosno ako ih sam sa svojim naručiteljem nije ugovorio, njega vežu samo lučke norme i lučke uzance, pa se prekostojnice imaju obračunati prema njima.

U prvostepenom postupku sud nije obratio pažnju na ugovorne odnose, koji su zbog toga ostali nerasvijetljeni, pa je i napadnuta presuda donesena na temelju nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Nije osnovano tuženikovo stajalište da se on nije obvezao prema tužitelju da smjesta započne s iskrcajem tereta. Iz parničnog spisa ne proizlazi da je tuženik primio iskrcaj tereta za tužitelja uz bilo kakvu ogradu u pogledu vremena i načina iskrcaja. Iz toga se mora zaključiti da je tuženik prihvatio da sporni teret iskrca na način i u vremenu koje je ugovorio ili na koje je pristao, odnosno, u pomanjkanju ugovornih uglava - u vremenu potrebnom za iskrcaj te količine tereta u zađarskoj luci /Lučka uzanca 32, st.1/. U prvostepenom postupku nije utvrđeno kad je tuženik bio dužan da u smislu naprijed navedenog započne iskrcaj, i u kom vremenu je iskrcaj tužiteljeva tereta morao dovršiti, da brod ne bi pao u prekostojnice. Iskrcaj izvršen prema prihvaćenim ugovornim klauzulama ili prema lučkim normama dužan je tuženik izvršiti u redovnom radnom vremenu uz normalne troškove. Ako mu to zbog razloga koji su na njegovoj strani nije moguće učiniti, tada veći troškovi terete njega, a ne naručitelja, koji ima pravo zahtijevati da iskrcaj bude izvršen u skladu s ugovorom, odnosno prema lučkim normama. Prema tome, ako je u ovom slučaju za iskrcaj broda u redovnom radnom vremenu, tj. u vremenu dopuštenih stojnica, bilo potrebno primijeniti prekovremeni rad, onda je to okolnost koja se tiče tuženika a ne tužitelja, jer je na tuženiku bila obveza da organizira ispunjenje ugovora na način da ga ispuni u dopuštenom vremenu. Činjenica na kojoj prvostepeni sud zasniva tuženikovu krivnju zbog koje ga obvezuje na isplatu, a naime da nije tužitelja obavijestio o potrebi da se radi prekovremeno, nije prema naprijed navedenome uopće odlučna za odlučivanje o sporu, pa je u tom pogledu pobijana presuda donesena i na temelju pogrešne primjene materijalnog prava.

Visinu štete tužitelj dokazuje - a prvostepeni sud je to prihvatio - obračunom prekostojnica koji je sastavio tužitelj s brodarom. Iz već navedenih razloga ovaj obračun ne mora a priori obvezivati tuženika; on bi bio

mjerodavan kad bi se utvrdilo da je sastavljen na onoj ugovornoj osnovi koju je tuženik prihvatio ili na lučkim uzancama, a osim toga da je i inače pravilno sastavljen.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 8.X 1964.

Vijeće: Zvone Rihtman, Gabro Badovinac, prof.dr Natko Katičić

Prijevoz kamionom - Odgovornost vozara - Vozar odgovara za štetu prouzrokovanu slabim stanjem kamiona - Vozar se ne može osloboditi odgovornosti za utovar tereta ako tom utovaru nije prigovorio i prigovor unio u tovarni list - Vozar se ne može pozivati na slabo stanje ambalaže ako ju je prije utovara pregledao, a pošiljalac upotrijebio ambalažu kojoj vozar nije prigovorio - Pošiljalac nije dužan upozoriti vozara da se radi o specijalnoj namjeni tereta, pa je vozar obvezan i bez toga postupati s teretom dužnom pažnjom - Nije opravdan vozarov prigovor da pošiljalac nije osigurao robu koja je predmet prijevoza

Tužitelj je pošiljalac, a tuženik vozar. Tužitelj je predao tuženiku na prijevoz 1.507 koleta svježih šljiva. Na odredištu je ustanovljeno da je najveći dio tereta pokvaren. Prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev. Taj sud polazi sa stajališta da tuženik kao vozar nije sebe ekskulpirao, jer da je radi popravka kamiona morao u Zagrebu prekinuti put za 24 sata, a na vozarov prigovor da je šteta nastala zbog slabe ambalaže odgovara da tuženik ambalaži nije prigovorio i da je tokom prijevoza nestručno manipulirao teretom. Drugostepeni sud je vozarovu žalbu odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

Sud u cijelosti usvaja razloge pobijane presude kao na zakonu osnovane, jer vozar odgovara za stanje u kome je predao teret ako se ono razlikuje od stanja u kome ga je primio na prijevoz. U parnici je utvrđeno da je teret koji je tuženik prevezao stigao s kvarom, a tuženik se za nastali kvar nije ekskulpirao.

Iz primjedbe primaoca tereta na kamionskom tovarnom listu kao i iz zapisnika od 5.X 1962. proizlazi da je na teretu utvrđen kvar jednim dijelom zbog veoma smekšanih i nagnjilih šljiva, prekrivenih plijesni, a drugim dijelom zbog zdrobljenih šljiva u polomljenoj ambalaži.

Što se tiče prvoga kvara ovaj sud usvaja uvjerenje prvostepenog suda da se on ima pripisati činjenici što je kamion s tako osjetljivim teretom zadržan jedan cijeli dan u